نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی
جلد ۳۵، شماره ۱، بهار ۱۴۰۰، ص. ۳۰-۱۵

Journal of Agricultural Economics and Development
Vol. 35, No. 1, Spring 2021, p. 15-30

مقاله پژوهشی

بررسی تأثیر نظریه‌های مکان‌یابی، سرمایه اجتماعی و انسانی بر تداوم فعالیت شرکت‌های سهامی زراعی (مطالعه موردی شرکت سهامی زراعی خضری قائنات)

محدثه داوری ترشیزی[1]- محمد قربانی[2]*- محمود دانشور کاخکی[3]

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۳/۲۴
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۱/۱۸

چکیده

با توجه به نقش اثرگذار شرکت‌های سهامی زراعی در تامین معیشت و اشتغال جوامع روستایی، در مطالعه حاضر تاثیر سازه‌های مکان‌یابی، سرمایه اجتماعی و سرمایه انسانی بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری در سال ۱۳۹۸ مورد بررسی قرار گرفت. نمونه آماری تحقیق شامل ۳۰ نفر از کارکنان و اعضای هیئت مدیره شرکت سهامی زراعی خضری بوده که به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. در ابتدا با استفاده از اطلاعات حاصل از پرسشنامه به ارزیابی وضعیت سازه‌های اصلی پژوهش در شرکت مذکور پرداخته شد و پس از آن تاثیر هر یک بر تداوم فعالیت شرکت مذکور بررسی گردید. جهت اولویت بندی عوامل موثر نیز از روش شاخص‌سازی بهره گرفته شد. نتایج تحقیق حاکی از آن است که سرمایه اجتماعی و سرمایه انسانی در این شرکت از سطح متوسط به بالایی برخوردار است. همچنین سرمایه اجتماعی از نظر پاسخ‌دهندگان بیشترین تاثیر را بر تداوم فعالیت این شرکت داشته است و پس از آن مکان یابی و سرمایه انسانی در رده‌های بعدی تاثیرگذاری قرار می‌گیرند. بعد ارتباطی در سرمایه اجتماعی، عوامل زیربنایی در سیستم مکان‌یابی و توانمندی های غیرشناختی در سرمایه انسانی اثرگذار ترین مولفه‌ها بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری شناخته شدند. در این راستا اقداماتی از قبیل آموزش ارتباطات اثربخش و طرح‌ریزی در حوزه بهبود ارتباطات بین واحدهای سازمانی و ارتباطات بین مدیران و کارکنان، نهادینه کردن چشم‌اندازها، رسالت و اهداف سازمان، اعمال برنامه مدیریتی مبتنی بر هدف و به کارگیری نظام پیشنهادات در سازمان و سرمایه‌گذاری در آموزش‌های رسمی و سازمان‌یافته پیشنهاد می‌شود.

طبقه‌بندی JEL: A13, C43, D23, J24. Q10

واژه‌های کلیدی: استان خراسان جنوبی، تدوام فعالیت، سرمایه اجتماعی، سرمایه انسانی، کسب و کار کشاورزی، مکان‌یابی

مقدمه

مهاجرت روستاییان به شهرها و روی آوردن آن‌ها به شغل‌های غیر کشاورزی در روستاها، لزوم ایجاد و توسعه فرصت‌های شغلی در راستای بهره‌گیری از قابلیت‌ها و مزیت‌های نسبی منطقه‌ای را به‌عنوان مهم‌ترین راهبردهای ماندگاری جمعیت در مناطق روستایی روشن می‌سازد (۲۸). علی‌رغم توجه به راه‌اندازی کسب‌وکارهای کارآفرینانه طی سال‌های اخیر، موانع و مشکلات فراوانی باعث می‌شوند اغلب کارآفرینان بالقوه، اقدام به راه‌اندازی کسب‌وکار خود نکنند و یا آنان که اقدام کرده‌اند در میانه راه متوقف شوند و یا سرانجام در این حوزه ناموفق عمل کنند. به‌طوری‌که بر اساس آمار منتشرشده ۱۱ درصد کسب‌وکارهای کارآفرینانه کوچک در طول یک سال به وجود آمده‌اند. همچنین ۸۰ درصد از این کسب‌وکارهای جدید بعد از ۵ سال تجارت شکست خورده‌اند. یعنی درواقع بیشتر از آنکه راه‌اندازی کسب وکارهای کوچک و متوسط رخ دهد، ورشکستگی و تعطیلی آن‌ها رخ داده زیرا علیرغم راه‌اندازی کسب‌وکارهای کوچک و متوسط بسیاری از آن‌ها پس از مرحله راه‌اندازی تعطیل شده‌اند (۱۴). همان‌گونه که ایجاد یک بنگاه اقتصادی می‌تواند در مراحل بعدی مشاغل متعدد تولیدی و خدماتی ایجاد کند، توقف فعالیت‌های یک بنگاه علاوه بر ایجاد زیان و آثار منفی بر اعضای آن، واکنش‌های زنجیره‌ای ایجاد می‌کند که حیات واحدهای وابسته را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. لذا در کنار راه اندازی واحدهای تجاری کشاورزی باید به ماندگاری این کسب و کارها نیز توجه ویژه‌ای داشت (۱۲).

شرکت‌های سهامی زراعی بعنوان یک نمونه از کسب و کارهای کشاورزی در ایران، از عملکرد بالایی در تولید برخوردارند و توفیقات

۱، ۲ و ۳- به‌ترتیب دانش آموخته کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی و استادان، گروه اقتصاد کشاورزی، دانشگاه فردوسی مشهد
(*- نویسنده مسئول: Email: ghorbani@um.ac.ir)

DOI: 10.22067/jead.2021.17786.0

زیادی در توسعه همه جانبه مناطق خود داشته‌اند (۱۵). این شرکت‌ها واحدهایی مکانیزه و ماشینی هستند که از تجمیع زمین‌های کشاورزان و خرده مالکان یک یا چند روستا تحت نظارت دولت به وجود می‌آید و اساسا هدف آن بالا بردن میزان تولیدات کشاورزی و حل مشکلات ناشی از چند پاره شدن اراضی مزروعی از طریق یکپارچه کردن اراضی بوده است. به رغم موارد مذکور، بررسی پیشینه‌ی شرکت‌های سهامی زراعی حاکی از آن است که بسیاری از این شرکت‌ها تداوم نداشته و به انحلال کشیده شده‌اند (۸). به عبارتی اگرچه که این شرکت‌ها به عنوان قطب‌های نوین کشاورزی می‌توانستند امکان استفاده از تکنولوژی و مکانیزاسیون کشاورزی و افزایش محصولات را فراهم آورده و تأثیرات مثبت اقتصادی به همراه داشته باشند، ولی نارضایتی زارعین از این شرکت‌ها موجب عدم توفیق آن‌ها در حیاتشان و فروپاشی آن‌ها به هنگام انقلاب اسلامی شد به گونه‌ای که از این بین فقط چهار شرکت پس از گذشت چند سال دوباره فعالیت خود را آغاز کردند. از شرکت‌های مذکور دو شرکت در استان خراسان جنوبی (شرکت سهامی زراعی خضری و شرکت سهامی زراعی اسلام آباد) و یک شرکت در استان خراسان رضوی (شرکت سهامی زراعی نیل آباد تربت جام) و شرکت چهارم در استان اصفهان (شرکت سهامی زراعی گلپایگان) درحال فعالیت می‌باشد (۱۷). حال سوال اینجاست چه عواملی سبب ادامه فعالیت کسب و کارهای کشاورزی و به ویژه شرکت‌های سهامی زراعی شده و مانع از انحلال آن‌ها می‌شود؟ برای پاسخ به این سوال مطالعات متعددی انجام شده است.

باس و لین (۵) ماندگاری کسب‌وکار در مناطق روستایی آمریکا را با استفاده از سوابق مالیاتی بیمه بیکاری، نرخ بقاء شرکت‌های جدید محاسبه و دریافتند که نرخ بقای کسب‌وکار جدید در مناطق روستایی به‌اندازه مناطق شهری می‌باشد. شیفر و ودر (۳۶) در بررسی موانع اساسی ناشی از محیط کلان اقتصادی بر روی ۱۰۹۰ بنگاه کوچک، متوسط و بزرگ در ۸۰ کشور جهان دریافتند که تأمین منابع مالی، تورم، مالیات و مقررات، نرخ ارز، بی‌ثباتی سیاسی و فساد موانع اساسی در این حوزه می‌باشند. آووجولا (۴) با تجزیه‌وتحلیل اجتماعی و اقتصادی عوامل مؤثر بر طول عمر یک کسب وکار روستایی خاص در ساسکاچوان کانادا در طول ۴۰ سال گذشته، دریافت که موفقیت این شرکت در استراتژی‌های سازمانی، همبستگی اجتماعی و روابط خانوادگی، عوامل خاص مکان، پذیرش فناوری و توسعه مداوم محصول نهفته است. آکولا و گرینی (۲) در مطالعه‌ای تحت عنوان شانس کسب و کار برای تداوم، به روند پیر شدن جمعیت در بسیاری از کشورهای جهان از جمله آمریکا، اروپا و چین طی ۲۰ سال آتی اشاره کرده و بیان داشته است که کسب و کارها به منظور پایداری و بقا باید به سمت ارائه کالاها و خدماتی حرکت کنند که جمعیت مسن به آن نیاز خواهد داشت. چیارا و پائولو (۸) با بررسی ۹ بنگاه ایتالیایی که توانسته‌اند تداوم خود را برای مدتی طولانی حفظ کنند، به تحلیل اثر دیجیتال‌سازی بر تداوم کسب و کارها پرداخته‌اند. یافته‌های آن‌ها نشان می‌دهد توسعه توانایی‌های دیجیتالی می‌تواند به عنوان عاملی برای تداوم‌بخشی یک کسب و کار مطرح باشد.

با اینکه در کشورهای درحال‌توسعه، پژوهش‌های زیادی در زمینه پایداری و ماندگاری بنگاه‌ها در حیات اقتصادی انجام‌شده، اما این موضوع در ایران تقریباً مورد غفلت قرارگرفته است. از معدود مطالعات داخلی صورت گرفته می‌توان به مطالعه قدسی (۱۶) در بررسی عوامل مؤثر بر ماندگاری کسب‌وکارهای کوچک و متوسط در شهرستان زاهدان اشاره کرد که نشان داد عوامل مالی و مالیاتی، عوامل بافتی و محیطی، عوامل عملیاتی، عوامل قانونی، عوامل انسانی و عوامل بازاریابی و فروش به ترتیب بر ماندگاری کسب وکارهای کوچک و متوسط تاثیرگذارند. فراهانی و همکاران (۱۱) در سال ۱۳۹۳، عوامل اثرگذار بر رشد کارآفرینی در نواحی روستایی دهستان جابر انصار در شهرستان آبدانان را شناسایی کردند و به این نتیجه رسیدند که اثرگذارترین عامل از لحاظ کارآفرینی و اشتغال در محدوده مورد مطالعه متعلق به عامل زیرساختی و اجتماعی می‌باشد. عوامل بعدی به ترتیب شامل عامل اقتصادی، دانش و آگاهی، اعتمادبه‌نفس، خلاقیت فردی، نوآوری و خلاقیت، زیرساخت فیزیکی و دسترسی به تسهیلات اقتصادی است. ملاشاهی و همکاران (۲۸) در بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت کسب و کارهای کوچک و متوسط زراعی و باغی در شهرستان زابل، به این نتیجه رسید که تجربه کار کشاورزی مدیران این کسب وکارها، تعداد اعضای خانوار مدیر، میزان وام دریافتی برای احداث کسب‌وکار، تحصیلات مدیر، سن مدیر، تعداد نیروی کار مشغول در کسب‌وکار، فاصله محل کسب‌وکار تا شهر و مقدار سطح زیر کشت بر موفقیت این کسب‌وکارها تأثیر معنی‌داری داشتند. مقصودی (۲۵) در مطالعه خود به شناسایی عوامل موثر برپایداری کسب و کار خرد در بخش کشاورزی استان خوزستان پرداخت و دریافت بین اندازه کسب و کار، تعداد سال های فعالیت، تعداد افراد شاغل، میزان سرمایه اولیه و پایداری کسب و کار خرد کشاورزی رابطه مثبت و معنی دار و همچنین بین فاصله محل سکونت تا کسب و کار، فاصله تا محل فروش محصول، و هزینه نهاده ای رابطه منفی و معنی داری با پایداری کسب و کار خرد کشاورزی در این استان وجود دارد. با جمع‌بندی مطالعات پیشین می‌توان دریافت که موفقیت و تداوم فعالیت یک بنگاه تولیدی را نمی‌توان وابسته به یک عامل خاص دانست و این شاخص با توجه به نوع بنگاه، شرایط اقتصادی، اجتماعی، زیربنایی و فرهنگی منطقه مورد مطالعه متفاوت می‌باشد. با توجه به اهمیت و ضرورت ارزیابی عوامل اثرگذار بر طول عمر و تداوم فعالیت کسب‌وکارها از جمله شرکت های سهامی زراعی به عنوان الگویی جهت توسعه روستایی و کشاورزی،

مطالعه حاضر به منظور بررسی عوامل اثرگذار بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری انجام شده است که نتایج آن می‌تواند به عنوان ابزاری موثر به منظور تداوم بخشی به فعالیت سایر شرکت‌های فعال در این حوزه و افزایش اشتغال و درآمد سرانه روستائیان به کار گرفته شود.

مبانی نظری و روش تحقیق

پژوهش حاضر بر مبنای هدف از نوع کاربردی و از لحاظ نحوه گردآوری داده‌ها از نوع توصیفی-پیمایشی می‌باشد. جهت دستیابی به اهداف تحقیق، ابتدا با توجه به پیشینه پژوهش و با بهره‌گیری از نظرات اساتید دانشگاهی و کارشناسان خبره شرکت سهامی زراعی خضری، اقدام به طراحی پرسشنامه شده است. این شرکت در کیلومتر ۵۰ جاده قاین- گناباد در استان خراسان جنوبی در بخش نیم بلوک شهرستان قائنات به مرکزیت شهر خضری و به فاصله ۱۵۰ کیلومتری از مرکز استان خراسان جنوبی قرار دارد که در شهریور سال ۱۳۴۸ تأسیس و در ابتدای سال ۱۳۵۸ هم‌زمان با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی منحل و مجدداً در اسفند ۱۳۶۳ بنا به درخواست اکثریت مردم محل ابقاء و به فعالیت خود ادامه می‌دهد. بخش‌های مختلف شرکت شامل واحد زراعت، باغبانی، گاوداری، لبنی، خوراک دام و پرورش ماهی می‌باشد. در این پژوهش عوامل مکان یابی، سرمایه اجتماعی و سرمایه انسانی سه سازه اصلی هستند؛ که با استفاده از اطلاعات مستخرج از پرسشنامه‌ها، در گام اول به ارزیابی وضعیت فعلی هر یک از سازه‌ها در این شرکت پرداخته شده؛ سپس عوامل مؤثر بر تداوم فعالیت این شرکت به ترتیب اهمیت مشخص شده‌اند. به منظور اولویت‌بندی عوامل مؤثر و میزان تأثیر هرکدام بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری از روش شاخص سازی استفاده شده است. هرکدام از سازه‌ها شامل ابعاد مختلفی می‌باشند و هر یک از ابعاد توسط تعدادی گویه یا سوال و با استفاده از طیف لیکرت سنجیده شده است. در جدول ۱ هریک از شاخص‌ها و تعداد گویه‌های آن ارائه شده است.

جدول ۱- نظریه‌ها و تعداد گویه‌های مورد استفاده
Table 1- Theories and number of used indicators

نظریه Theory	عوامل Factors	تعداد گویه‌ها Number of indicators
مکان یابی Location finding	زیر بنایی Infrastructure	8
	اقتصادی Economic	12
	سیاسی Political	10
	فرهنگی و اجتماعی Sociol-economic	8
	ایجاد و حفظ مزایای رقابتی Maintaining competitive benefits	8
سرمایه اجتماعی Social capital	بعد ارتباطی Communication dimension	14
	بعد ساختاری Structural dimension	8
	بعد شناختی Cognitive dimension	7
سرمایه انسانی Human capital	توانمندی های شناختی Cognitive abilities	85
	توانمندی های فرا شناختی Metacognitive abilities	10
	توانمندی های غیر شناختی Non-cognitive abilities	23

ماخذ: منابع[1] و یافته‌های پژوهش[2]
Source: References & Study findings

۱- آووجولا (۴)، چان (۷)، هوور و جیرانتانی (۱۹)، جانثیراپانیچ و بنجامین (۲۱)، مازارول و چو (۲۶)، نادری و همکاران (۳۱)، منتظری و همکاران (۲۹)، پورتر (۳۴)، ذبیحی لهرمی (۴۱)

۲- در اینجا منظور از یافته‌های پژوهش گویه‌هایی است که از طریق مصاحبه با کارشناسان خبره شرکت مذکور جهت افزایش دقت به پرسشنامه اضافه شدند.

جامعه آماری پژوهش شامل ۱۰۰ نفر از کارکنان و اعضای هیئت مدیره شرکت سهامی زراعی خضری می‌باشد. روش نمونه‌گیری در این پژوهش به صورت تصادفی ساده می‌باشد. به این صورت که ۴۵ پرسشنامه به صورت تصادفی در بخش‌های مختلف شرکت و در طی سه نوبت توزیع و در نهایت ۳۰ پرسشنامه بطور دقیق تکمیل و در تحیل نتایج مورد استفاده قرار گرفته است. جهت افزایش دقت کار، در بیشتر موارد سعی شده پرسشنامه‌ها به صورت مصاحبه تکمیل شود. پس از جمع‌آوری داده‌ها، از روش شاخص‌سازی جهت ارزیابی میزان و اثر هر کدام بر تداوم فعالیت این شرکت استفاده شده است.

نظریه مکان یابی

مکان‌یابی مراکز به معنی یافتن مکان مناسب برای مراکز جدید و یا فعلی، با در نظرگرفتن مراکز موجود و محدودیت‌هایی است که وجود دارند، به طوری‌که طرح در اقتصادی ترین مکان ممکن به بهره‌برداری برسد و رقابت‌پذیری آن به عنوان یکی از اهداف کلیدی، مدنظر باشد (۱۲). به عبارتی مکان‌یابی، قابلیت و توانایی‌های مناسب برای یک فعالیت در منطقه را از لحاظ وجود زمین مناسب و کافی و ارتباط آن با سایر کاربری‌ها و پارامترهای دیگر برای انتخاب مکانی مناسب برای کاربری خاص مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد (۳).

دراین پژوهش جهت ارزیابی عوامل تاثیرگذار بر مکان یابی شرکت سهامی زراعی خضری، پس از مطالعه مستندات (کتابخانه‌ای، اینترنتی)، گزارش‌ها، آمار و اطلاعات موجود و ارزیابی نظر کارشناسان شرکت و همچنین با مرور مطالعات پیشین، ۵ معیار اصلی و تعداد ۴۶ زیر مولفه در نظر گرفته شده است. مولفه‌های استفاده شده جهت ارزیابی سیستم مکان‌یابی شرکت سهامی زراعی خضری در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲- عوامل موثر بر مکان‌یابی کسب و کار

Table 2- Factors affecting business location

عوامل Factors	گویه‌ها Indicators
عوامل زیربنایی Infrastructure factors	1. حمل و نقل Transportation 2. ارتباطات Communication 3. خدمات کسب و کار Business servives 4. منابع پایه در دسترس Basic resources 5. آب و هوا (اقلیم) Wheater (Climate) 6. نوع خاک Soil type 7. دردسترس بودن انرژی Energy accessiibility 8. امکانات لوله کشی آب Water plumbing facilities
عوامل اقتصادی Economic factors	1. زمین مناسب و آماده کشت Fertile land 2. در دسترس بودن نیروی کار Labour availability 3. دسترسی به سرمایه Access to capital 4. نرخ بهره Convenient interest rate 5. هزینه مواد اولیه Cost of raw materials 6. هزینه انرژی Energy cost 7. هزینه زمین land cost 8. هزینه ساخت و ساز کارخانه Factory construction costs 9. هزینه حمل و نقل Transportation cost 10. دسترسی به تامین کنندگان Access to suppliers 11. دسترسی و نزیکی به بازار Access to the market 12. قدرت خرید مصرف کنندگان The purchasing power of consumers
عوامل سیاسی Political factors	1. مشوق های اقتصادی Economic incentives 2. سیاست مالی موثر Effective fiscal policy 3. ساختار مالیاتی Taxation structure 4. اتحادیه های کارگری labor unions 5. قوانین کار work laws 6. حمایت دولت در آموزش Government support in education 7. حمایت دولت در اشتغال Government support in employment 8. حمایت دولت در پرداخت اعتبار Government support in providing credit/loans 9. حمایت دولت در جهت امکانات رفاهی Government support for amenities 10. قوانین محیط زیستی Environmental regulations
عوامل فرهنگی و اجتماعی Socio-economic factors	1. نقش اعضای جامعه The Role of Community Members 2. نقش اعضای خانواده The Role of Family Members 3. نقش دوستان و آشنایان Role of friends and acquaintances 4. نزدیکی به خانواده و محل سکونت distance to family and residential area 5. ایجاد شغل برای اعضای جامعه Creating jobs for community members ۷. توسعه منطقه خضری Development of Khazri area 8. کاهش آسیب های اجتماعی ناشی از اشتغال و درآمد نامناسب در شهر خضری Reduction of social damages caused by employment and inadequate income in Khazri city
عوامل حفظ مزیت رقابتی Factors of maintaining competitive benefits	1. ظرفیت افزایش تولید Capacity for increasing production 2. ظرفیت گسترش کسب و کار Business expansion capacity 3. ظرفیت ارئه خدمات بهتر به مشتریان Capacity for providing better customer service 4. افزایش ثروت سهامداران Increase in shareholders wealth 5. کاهش هزینه Cost reduction 6. کاهش زمان تولید Productin time reduction 7. عدم تراکم شرکت ها و عدم وجود رقابت Lack of corporate density and lack of competition 8. اشتغال اکثریت افراد بومی در شغل کشاورزی و داشتن تجربه Employment of the majority of indigenous people in agricultural occupations and having experience

ماخذ: منابع و یافته‌های پژوهش[1]

Source: References & Study findings

۱- آووجولا (۴)، چان (۷)، هوور و جیرانتانی (۱۹)، جانثیراپانیچ و بنجامین (۲۱)، مازارول و چو (۲۶)، پورتر(۳۴)، ذبیحی لهرمی (۴۱)

نظریه سرمایه اجتماعی

سرمایه اجتماعی به پیوندها و ارتباطات میان اعضای شبکه به عنوان منبع با ارزشی اشاره می‌کند که با خلق هنجارها و اعتماد متقابل موجب تحقق اهداف سازمان می‌شود (۶). به کارگیری سرمایه اجتماعی در سطح سازمانی و تعاونی دارای مزایایی همچون ایجاد سازمان کاری و تیم‌های منعطف، ارائه ساز و کارهایی برای بهبود مدیریت عملکرد گروهی، زمینه‌سازی برای توسعه سرمایه‌های غیرمادی در سازمان و افزایش تعهد اعضا و کارکنان سازمان نسبت به مصلحت عامه می‌باشد (۲۴). در این پژوهش جهت ارزیابی سرمایه اجتماعی از پرسشنامه استاندارد سرمایه اجتماعی ناهاپیت و گوشال (۳۲) استفاده شده است؛ که دارای ۳ بعد ساختاری، ارتباطی و شناختی می‌باشد که هفت خرده مقیاس شامل شبکه‌ها، اعتماد، همکاری، فهم متقابل، روابط، ارزش‌ها و نهایتا تعهد را مورد بررسی قرار می‌دهد و در ۲۹ گویه تنظیم شده و بر اساس مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت ساخته شده است (۳۲).[۱]

– بعد ساختاری سرمایه اجتماعی، الگوی کلی روابطی را که در سازمان‌ها یافت می‌شود، در نظر دارد و میزان ارتباطی را که افراد با یکدیگر در سازمان‌ها برقرار می‌کنند، در بر می‌گیرد.

– بعد ارتباطی سرمایه اجتماعی، به ماهیت و کیفیت روابط در یک سازمان اشاره دارد.

– بعد شناختی سرمایه اجتماعی، به عنوان یک مکانیزم اتصال دهنده، به افراد سازمان در ادغام و یکپارچه‌سازی منابع کمک می‌کند. در نتیجه باعث کاهش تضاد، تسهیل ارتباطات و ایجاد اهداف مشترک می‌شود. به بیان دیگر این بعد دربرگیرنده میزان اشتراک کارکنان در یک شبکه اجتماعی، در یک دیدگاه یا درک مشترک میان آن‌هاست.

نظریه سرمایه انسانی

شولتز (۳۷) مفهوم سرمایه انسانی را به‌طور رسمی مورد بحث قرار داد و در آن، مهارت و دانش را به‌عنوان شکلی از سرمایه انسانی معرفی کرد. در این مطالعه به منظور بررسی متغیر سرمایه انسانی از پرسشنامه سرمایه انسانی نادری شامل ۱۱۸ سوال در سه مولفه و در قالب طیف لیکرت پنج گزینه ای استفاده شده است. مولفه‌های مورد بررسی در این مطالعه عبارتند از توانمندی‌های شناختی، توانمندی‌های فراشناختی و توانمندی‌های غیر شناختی (۳۷، ۳۰).

– توانمندی های شناختی: شامل اطلاعات، دانش، مهارت های فنی و حرفه‌ای و تخصص می‌باشد.

– توانمندی‌های فراشناختی: عبارتست از آگاهی از دانش، افکار و فرایند یادگیری خود همراه با نقاط ضعف و قوت مربوط به آن و همچنین توانایی اصلاح، بازافرینی افکار، عقاید و فرایند یادگیری خود.

– توانمندی‌های غیرشناختی (شایستگی‌های عاطفی–ارتباطی): عبارتند از شناخت و درک احساسات، عواطف و ویژگی‌های شخصیتی–رفتاری خود و دیگران و توانمندی در مدیریت و توسعه آنها.

جهت تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی علاوه بر بهره‌گیری از آمارهای توصیفی مانند فراوانی و درصد، آزمون‌های ناپارامتری مانند X^2 برای بررسی درجه تعمیم و یا قابلیت تعمیم نتایج به کل جامعه آماری استفاده شد. به منظور محاسبه نمره (امتیاز) دیدگاه پاسخ گویان نسبت به مولفه‌های مربوط به نظریه‌های مکان‌یابی، سرمایه اجتماعی و سرمایه انسانی از رابطه زیر استفاده شد (۱۸):

$$S_i = \sum_{i=1}^{n}(f_i S_i) \qquad (۱)$$

که در آن S_i نمره هر مولفه و f_i فراوانی پاسخ‌ها در هر مولفه می‌باشد و امتیاز نگرش اصلاً، خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و بسیار زیاد هر یک از مولفه‌ها به ترتیب برابر با ۰، ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ می‌باشد. برای محاسبه شاخص های هر کدام ازنظریه‌ها مذکور از رابطه زیر بهره گرفته شد:

$$I_i = \frac{\sum_{i=1}^{n} X_i}{\text{Max} \sum_{i=1}^{n} X_i} \qquad (۲)$$

که در آن $\sum_{i=1}^{n} X_i$ امتیاز اختصاص یافته شده مولفه‌های جزئی هر گروه و $\text{Max}\sum_{i=1}^{n} X_i$ حداکثر امتیاز اختصاص یافته به هر یک از مولفه‌های جزئی می‌باشد. در نهایت نیز از میانگین شاخص‌های محاسبه شده از رابطه بالا برای محاسبه شاخص کل در هر گروه از مولفه‌های مربوط به نظریات استفاده شد. که میزان شاخص ۰/۵ نشان دهنده حد متوسط هر مولفه می‌باشد و به تبع آن، میزان شاخص کمتر از ۰/۵ به منزله سطح پائین تر از متوسط و بالاتر از ۰/۵ به معنای سطح بالاتر از متوسط قلمداد می‌شود. شاخص‌سازی متغیرها این امکان را فراهم آورده است که با توجه به محدودیت تعداد نمونه‌ها، برآورد مطلوبی حاصل و از تعدد متغیرها نیز جلوگیری شده است.[۲] تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای آماری Spss و Excel انجام شده است.

۱– با هدف کاهش حجم مقاله از ارائه گویه‌ها اجتناب شده است. برای مطالعه بیشتر بیشتر به (۳۲) و (۲۸) مراجعه شود.

۲– جهت اطمینان از معنی‌داری گویه‌ها و قابلیت تعمیم آن به کل جامعه، از آماره X2 در بسته نرم‌افزاری SPSS استفاده شده است که تمامی گویه‌های مطرح شده در این پژوهش در یکی از سطوح یک، پنج و یا ده درصد معنی‌دار شده‌اند.

جدول ۳- عوامل موثر بر مکان‌یابی شرکت سهامی زراعی خضری
Table 3- Factors affecting Khezri agricultural corporation location

عوامل Factors	میزان شاخص Index value	مهم‌ترین گویه‌ها The most important indicators
عوامل زیربنایی Infrastructure factors	0.735	منابع پایه Basic resources
عوامل اقتصادی Economic factors	0.720	دسترسی به زمین آماده کشت، دسترسی به نیروی کار Fertile land, Labour availability
عوامل ایجاد و حفظ مزایای رقابتی Factors of maintaining competitive benefits	0.711	اشتغال اکثریت افراد بومی در شغل کشاورزی و داشتن تجربه Employment of the majority of indigenous people in agricultural occupations and having experience
عوامل فرهنگی و اجتماعی Socio-economic factors	0.650	توسعه منطقه خضری Development of Khazri area
عوامل سیاسی Political factors	0.580	مشوق های اقتصادی Economic incentives
شاخص کل عوامل Index of all factors	0.676	

ماخذ: یافته‌های پژوهش
Source: Study findings

نتایج و بحث

مطابق اطلاعات مستخرج از پرسشنامه‌ها، میانگین سن نمونه آماری ۳۸/۱۳، تجربه کار کشاورزی آن‌ها ۶/۸۳ و میانگین سابقه فعالیت ایشان در شرکت سهامی زراعی خضری ۱۲/۸ سال می‌باشد. بر این اساس، نیروی کار غالب این شرکت را نسل جوان، دارای سابقه فعالیت قابل قبول و تجربه کار کشاورزی تشکیل می‌دهند؛ که می‌تواند به پیشبرد بهتر اهداف سازمان کمک شایانی نماید. در ادامه تأثیر سازه‌های پژوهش بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری مورد بررسی قرار گرفته است.

نظریه مکان‌یابی و تداوم فعالیت شرکت: جدول ۳ نقش عوامل موثر بر مکان یابی شرکت سهامی زراعی خضری را نشان می‌دهد. عوامل زیربنایی بیشترین تاثیر را بر مکان‌یابی این شرکت دارد. معیار "وجود منابع پایه" از جمله چاه‌های آب، قنات، باغات، سفره‌های زیرزمینی و ... موثرترین معیار در عوامل زیر بنایی به شمار می‌رود.[۱]

به باور ۹۳/۳ درصد از پاسخ دهندگان این عامل دارای تاثیر متوسط به بالایی بر مکان یابی شرکت می‌باشد. طبق نتایج مطالعات خالصی (۲۲) عوامل زیر ساختی- دسترسی و افراسیابی و همکاران (۱) عوامل توپوگرافی و حمل و نقل دارای بیشترین تاثیر در مکان یابی‌های صنعتی می‌باشند. دومین شاخص اثرگذار بر مکان‌یابی شرکت عامل اقتصادی است که از این بین معیارهای "دسترسی به زمین آماده کشت" و "دسترسی به نیروی کار" از بیشترین مقدار در بین عوامل اقتصادی برخوردار بوده اند. فرناندز و رویز (۱۳) و نصرالهی و صالحی (۳۳) نیز در مطالعات خود عوامل اقتصادی را در زمره مهم ترین عوامل تاثیرگذار در مکان یابی شهرک های صنعتی قرار می‌دهند. معیار های "هزینه زمین، دسترسی به سرمایه، هزینه مواد اولیه " به ترتیب در اولویت‌های بعدی عوامل اقتصادی موثر بر مکان یابی شرکت قرار گرفته‌اند. جایگاه سوم تاثیرگذاری بر سیستم مکان‌یابی این شرکت مربوط به عوامل ایجاد و حفظ مزایای رقابتی است که معیار "اشتغال اکثریت افراد بومی در شغل کشاورزی و داشتن تجربه" به عنوان موثرترین معیار از دیدگاه پاسخ دهندگان شناخته شده است. معیارهای "ظرفیت افزایش تولید، افزایش ثروت سهامداران، ظرفیت گسترش کسب و کار " نیز جزء مهم‌ترین عوامل رقابتی اثرگذار بر سیستم مکان یابی این شرکت قرار گرفتند.

عوامل فرهنگی اجتماعی چهارمین شاخص موثر بر مکان یابی شرکت سهامی زراعی خضری می‌باشد که در این بین معیار "توسعه منطقه خضری" رتبه اول را در بین معیارهای اثرگذار فرهنگی و اجتماعی کسب کرد. اسماعیلیان (۲۰) نیز در پژوهش خود وجود رابطه مثبت بین تمرکز شهرک‌های صنعتی و میزان توسعه یافتگی شهرستان‌ها را نتیجه می‌گیرد. معیارهای "نزدیکی به خانواده و محل سکونت، کاهش آسیب های اجتماعی ناشی از اشتغال و درآمد نامناسب در شهر خضری، ایجاد شغل برای اعضای جامعه" در رتبه‌های بعدی معیارهای فرهنگی و اجتماعی موثر بر مکان‌یابی این شرکت داشته‌اند. و در نهایت عوامل سیاسی کمترین تاثیرگذاری را بر

---

۱ معیار اولویت‌بندی گویه‌ها مجموع امتیازاتی است که با توجه به نظرات پاسخ دهندگان پرسشنامه‌ها برای هر گویه محاسبه شده است. گویه‌ای که بالاترین امتیاز را به خود اختصاص دهد، در جایگاه اول قرار می‌گیرد.

مکان‌یابی شرکت سهامی زراعی خضری داشته است. معیارهای "مشوق‌های اقتصادی برای جذب سرمایه‌گذار، سیاست مالی موثر، حمایت دولت در جهت تسهیل پرداخت اعتبار" مهم ترین معیارهای عوامل سیاسی به شمار می‌آیند. از آنجایی‌که توزیع ناعادلانه امکانات در سطوح ملی و محلی و بین مناطق از جمله مشکلاتی است که باعث مهاجرت مردم به شهرهای بزرگتر می‌شود، بنابراین می‌توان از طریق مکان‌یابی مناسب، ضمن غلبه بر مشکل مذکور از طریق رونق بیشتر مناطق مختلف، شکاف‌های ایجاد شده و نابرابری بین مناطق را بر طرف کرد (۲۵).

در جدول ۴ تاثیر عوامل مکان‌یابی بر تداوم فعالیت این شرکت به ترتیب اولویت آمده است. همانطور که از اطلاعات جدول برداشت می‌شود، شاخص کل اثرگذاری سیستم مکان‌یابی بر تداوم فعالیت شرکت ۰/۷۰ محاسبه شد که نشان از تاثیر بالاتر از متوسط سیستم مکان‌یابی بر تداوم فعالیت شرکت دارد.

جدول ٤- تاثیر عوامل مکان‌یابی بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری

Table 4- The impacts of location decision factors on the continuation of Khazri agricultural corporation activity

عوامل Factors	میزان شاخص Index value	مهم‌ترین گویه‌ها The most important indicators
عوامل زیربنایی Infrastructure factors	0.749	منابع پایه، امکانات لوله کشی آب و نوع خاک Basic resources, Water plumbing facilities, Soil type
عوامل اقتصادی Economic factors	0.731	دسترسی به زمین آماده کشت، نیروی کار و قدرت خرید مصرف کنندگان Fertile land, Labour availability, The purchasing power of consumers
عوامل ایجاد و حفظ مزایای رقابتی Factors of maintaining competitive benefits	0.723	اشتغال افراد بومی به شغل کشاورزی، ظرفیت افزایش تولید و افزایش ثروت سهامداران Employment of the majority of indigenous people in agricultural occupations, Capacity for increasing production, Increase in shareholders wealth
عوامل فرهنگی و اجتماعی Socio-economic factors	0.700	توسعه منطقه خضری، نزدیکی به خانواده و محل سکونت، ایجاد اشتغال برای افراد جامعه Development of Khazri area, distance to family and residential area, Creating jobs for community members
عوامل سیاسی Political factors	0.630	سیاست مالی موثر، مشوق‌های اقتصادی و قوانین کار Effective fiscal policy, Economic incentives, work laws
شاخص کل عوامل Index of all factors	**0.700**	

ماخذ: یافته‌های پژوهش

Source: Study findings

از جمله اقداماتی که این شرکت جهت مقابله با بحران کم آبی و جلوگیری از خشک شدن حلقه‌های چاه انجام داده است، ساخت سدهایی به اسم زیوار در منطقه می‌باشد. ایجاد کارت هوشمند برای سهمیه‌بندی چاه‌ها و اجرای آبیاری قطره‌ای در قالب تیپ در تمام چاه‌های شرکت از سایر اقدامات مفید شرکت در این حوزه می‌باشد.

عوامل اقتصادی در رتبه دوم تاثیرگذاری بر تداوم فعالیت این شرکت قرار می‌گیرد، که معیار "دسترسی به زمین اماده کشت، دسترسی به نیروی کار، قدرت خرید مصرف کنندگان، دسترسی به سرمایه، دسترسی و نزدیکی به بازار " از مهم‌ترین معیارهای اقتصادی از نظر تاثیر بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری به شمار می‌روند. در شاخص عوامل ایجاد و حفظ مزیت رقابتی بعنوان سومین عامل اثرگذار مکانی بر تداوم فعالیت این شرکت، معیار "اشتغال اکثریت افراد بومی به شغل کشاورزی و داشتن تجربه"، اولویت اول را از آن خود کرده است. در واقع، ۹۰ درصد پاسخ دهندگان تاثیر این معیار بر تداوم فعالیت شرکت را بالاتر از متوسط ارزیابی کرده‌اند. به گفته مدیر عامل فعلی این شرکت، سابقه طولانی شرکت باعث شده حتی کشاورزانی که در ابتدای کار مجموعه بی‌تجربه بودند، پس از گذشت این سال‌ها امروز به کشاورزانی با تجربه (کارشناس) در حوزه کاری خود تبدیل شوند و شرکت از منابع انسانی ارزشمند و با تجربه‌ای برخوردار باشد که این خود می‌توانند یکی از دلایل مهم تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری باشد. معیار های "ظرفیت افزایش تولید، افزایش ثروت سهامداران، کاهش هزینه، ظرفیت گسترش کسب و کار، ظرفیت ارائه خدمات بهتر به مشتریان، کاهش زمان تولید و عدم تراکم شرکت‌ها و وجود رقابت" نیز در اولویت های بعدی عوامل ایجاد و حفظ مزایای رقابتی قرار گرفته‌اند. شواهد نشان از عملکرد بالای شرکت‌های سهامی زراعی در افزایش کمی و کیفی محصولات کشاورزی و رونق اقتصادی آن، کاهش مهاجرت و افزایش اشتغال و بهره‌وری از منابع تولید دارد (۱۷، ۲۳ و ۳۷). به هم پیوسته بودن زنجیره تولید، به روز رسانی تجهیزات، ابزار، ماشین آلات و سیستم‌های مورد استفاده مطابق با پیشرفت‌های روز، خرید و نصب

دستگاه‌های تمام اتوماتیک در این شرکت، در جهت افـزایش ظرفیـت گسترش کسب و کار و در نهایت افزایش ثروت سهامداران کار کـرده است.

در بـین عوامـل فرهنگـی و اجتمـاعی معیـار "توسـعه منطقـه خضری"، اولویت اول را از آن خود کرده است. و پس از آن به ترتیب معیارهای "نزدیکی به خانواده و محـل سـکونت، ایجـاد شـغل بـرای اعضای جامعه، کاهش آسیب‌های اجتماعی ناشی از اشـتغال و درآمـد نامناسب در شهر خضری" موثرترین معیارهای فرهنگی و اجتماعی بر تداوم فعالیت ایـن شـرکت بـه شـمار مـی‌رونـد. بـر طبـق اظهـارات کارشناسان، کارکنان و سهامداران ایـن شـرکت و مسـتندات موجـود، تاسیس شرکت سهامی زراعـی خضـری نیـز در ایـن منطقـه اسـباب اشتغال تعداد زیـادی سـهامدار و اعضـای خـانواده آن‌هـا در راسـتای فعالیت‌های شرکت و در بخش‌های مختلـف را فـراهم نمـوده اسـت. افـزایش درآمـد سـرانه مـردم بـومی ایـن شـهر و همچنـین مزایـای اقتصادی، زیربنایی و اجتماعی که از قبل تشکیل شرکت‌های سـهامی زراعی شامل حال کشاورزان، بهره‌برداران و سهامداران می‌شود، باعث بهبود انگیزه و تمایل کارکنان و سهامداران جهت انجام وظیفه هرچـه بهتر و در نتیجه تداوم فعالیت شرکت شده است چراکه این افراد، خود و خانواده خود را در سود این این شرکت سهیم مـی‌داننـد و همچنـین شرکت را وسیله‌ای جهت توسعه هرچه بیشتر منطقه زندگی خود تلقی می‌کنند. همچنین به سبب ایجاد درآمد نسبتا ثابت برای سـهامداران و خانواده آن‌ها آسیب‌هایی از جمله فسـاد، دزدی و .. را در ایـن منطقـه کاهش داده و از این جهت نیز حمایت و تمایل سـاکنان بـرای ادامـه فعالیت این شرکت را در پی دارد.

در سیستم مکان‌یابی شرکت، عوامل سیاسی از کمترین تـاثیر بـر تداوم فعالیت شرکت برخوردار بوده‌اند. طبق اظهارات کارشناسان ایـن شرکت، سیاست‌های دولت حداقل در چند سال اخیـر نـه تنهـا نقـش بسزایی در تداوم فعالیـت ایـن کسـب و کـار نداشـته اسـت، بلکـه در مواردی مانعی برای رشد و توسعه فعالیت‌ها نیـز بـوده اسـت. بعنـوان مثال با واردات بی‌رویه شکر، تقاضا برای تولید داخل کاهش پیدا کرده و همین امر سبب کاهش تقاضای کارخانه‌های تولیـدی قنـد و شـکر برای چغندرقند تولیدی این شرکت نیز شده است.

جدول ۵- بررسی میزان سرمایه اجتماعی در شرکت سهامی زراعی خضری
Table 5- Assessment of social capital in Khazri agricultural corporation

ابعاد Factors	میزان شاخص Index value	مهم‌ترین گویه‌ها The most important indicators
بعد ارتباطی Communication dimension	**0.642**	
اعتماد Trust	0.660	قابل اعتماد بودن کارکنان Staff reliability
فهم متقابل Mutual understanding	0.621	پذیرفتن تفاوت‌ها Accept differences
تعهد Commitment	0.646	وفاداری کارکنان به ارزش‌های شرکت Staff loyalty to company values
بعد ساختاری Structural dimension	**0.637**	
شبکه ها Networks	0.620	احترام به احساسات یکدیگر Respect each other's feelings
روابط Relations	0.655	مبادله اطلاعات و نظرات هنگام تصمیم‌گیری Exchange of information and opinions when making decisions
بعد شناختی Cognitive dimension	**0.679**	
همکاری Cooperation	0.656	وجود روحیه گروهی و تیمی بین کارکنان Existence of group and team spirit among employees
ارزش ها Values	0.702	وجود اهداف و ارزش‌های مشترک بین کارکنان Existence of common goals and values between employees
شاخص کل عوامل Index of all factors	**0.652**	وجود اهداف و ارزش‌های مشترک بین کارکنان Existence of common goals and values between employees

ماخذ: یافته‌های پژوهش
Source: Study findings

به عقیده کارشناسان این شرکت، هرچند که دولت در سال‌های اولیه تاسیس این شرکت حمایت و پشتیبانی‌های لازم را انجام می‌داده و از این طریق مزیت رقابتی برای این شرکت فراهم می‌شده، در سال‌های اخیر اعتبارات و خدمات‌دهی از سمت دولت و نهادهای دولتی در سطح خیلی پایینی قرار دارد. طبق اطلاعات به دست آمده از پرسشنامه مربوط به این بخش، معیارهای "سیاست مالی موثر، مشوق‌های اقتصادی برای جذب سرمایه‌گذار خصوصی، قوانین کار" به ترتیب اولویت‌های اول تا سوم را در بین تاثیر عوامل سیاسی بر تداوم فعالیت این شرکت به دست آورده‌اند.

نظریه سرمایه اجتماعی و تداوم فعالیت شرکت: در جدول ۵ ارزیابی میزان سرمایه اجتماعی و شاخص‌های آن در شرکت سهامی زراعی خضری ارائه شده است.

بعد شناختی، بعد ارتباطی و بعد ساختاری به ترتیب اولویت‌های اول تا سوم را از میان ابعاد سرمایه اجتماعی به خود اختصاص داده اند. شاخص کل عوامل نیز بیشتر از ۰/۵ می‌باشد و حاکی از آن است که میزان سرمایه اجتماعی در این شرکت بالاتر از متوسط می‌باشد.

جهت تحلیل جزئی تر، به ترتیب فاکتورهای ارزش‌ها، اعتماد، همکاری، روابط، تعهد، فهم متقابل و در نهایت شبکه‌ها، از بیشترین میزان در این شرکت برخوردار بوده‌اند. بعبارتی گویه‌های "قابل اعتماد بودن کارکنان، وجود اهداف و ارزش‌های مشترک بین کارکنان، وفاداری کارکنان به ارزش‌های شرکت، وجود روحیه گروهی و تیمی بین کارکنان و مبادله اطلاعات و نظرات به هنگام تصمیم‌گیری" نسبت به سایر گویه‌ها، از بیشترین میزان در این شرکت برخوردارند.

نتایج حاصل از ارزیابی تاثیر ابعاد سرمایه اجتماعی بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری در جدول ۶ آورده شده است.

جدول ٦- تاثیر ابعاد سرمایه اجتماعی بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری

Table 6- The impacts of social capital dimensions on the continuation of Khazri agricultural corporation activity

ابعاد Factors	میزان شاخص Index value	مهم‌ترین گویه‌ها The most important indicators
بعد ساختاری Structural dimension	0.755	ترکیب اطلاعات و ایده‌ها برای انجام وظایف Combine information and ideas to complete tasks
بعد شناختی Cognitive dimension	0.749	ارزش‌ها، اهداف و دید سازمانی مشترک بین مدیران و کارکنان، همفکری در بین بخش‌های مختلف شرکت Joint values, goals and organizational vision between managers and employees, consensus among different parts of the company
بعد ارتباطی Communication dimension	0.760	ارجحیت داشتن منافع شرکت بر منافع فردی، جدیت کارکنان و تعهد به اهداف شرکت Prioritize the interests of the company over the interests of the individual, the seriousness of the employees and the commitment to the goals of the company
شاخص کل عوامل Index of all factors	0.754	ارزش‌ها، اهداف و دید سازمانی مشترک بین مدیران و کارکنان Joint values, goals and organizational vision between managers and employees

ماخذ: یافته‌های پژوهش
Source: Study findings

بعد ارتباطی، بعنوان تاثیرگذار ترین بعد سرمایه اجتماعی بر تداوم فعالیت این شرکت شناخته شده است و پس از آن ابعاد ساختاری و شناختی در اولویت‌های بعدی قرار گرفته‌اند. معیار های "ارزش‌ها، اهداف و دید سازمانی مشترک بین کارکنان و مدیران" رتبه اول را در تاثیر بر تداوم فعالیت شرکت به دست آورد. از آنجایی که موفقیت شرکت‌های سهامی زراعی ارتباط مستقیم با میزان همکاری و تلاش و دلگرمی همه سهامداران در به سرانجام رساندن و محقق ساختن اهداف شرکت دارد، زمانی که سهامداران در مورد رابطه خود با شرکت و اهداف آن توجیه نشده باشند طبیعتاً پیشبرد و موفقیت فعالیت و عملکرد شرکت دچار رکود و وقفه می‌گردد. معیارهای "همفکری در بین بخش‌های مختلف شرکت، ارجحیت داشتن منافع شرکت بر منافع فردی، جدیت کارکنان، تعهد کارکنان به ارزش‌ها و اهداف شرکت" بیشترین اثر را بر تداوم فعالیت این شرکت از نظر پاسخ دهندگان داشته اند. مقدار شاخص کل نیز نشان از تاثیر زیاد سرمایه اجتماعی بر تداوم فعالیت شرکت مذکور دارد.

نتایج مطالعات وگیاتزاکیس (۴۰) حاکی از نقش موثر سرمایه اجتماعی در بهبود بخشیدن به کیفیت زندگی و ماندگاری افراد در جامعه می‌باشد. دادورخانی و همکاران (۹) در مطالعه خود رابطه مثبت

بین سرمایه اجتماعی و سطح توسعه روستایی را تایید کردند. غیاثی ندوشن و امین الرعایا (۱۵) تاثیر مثبت سرمایه اجتماعی رابطه‌ای و ساختاری را بر بهره‌وری منابع انسانی گزارش دادند. نتایج مطالعه شاه‌پسند و همکاران (۳۸) نیز نقش سرمایه انسانی در بهبود کیفیت زندگی را تایید کرد.

نظریه سرمایه انسانی و تداوم فعالیت شرکت: جدول ۷ میزان سرمایه انسانی در شرکت را نشان می‌دهد. با توجه به شاخص کل، سطح سرمایه انسانی در این شرکت بالاتر از متوسط می باشد.

جدول ۷- بررسی میزان سرمایه انسانی در شرکت

Table 7- Assessment of human capital in Khezri agricultural corporation

مؤلفه‌ها Factors	میزان شاخص Index value	مهم‌ترین گویه‌ها The most important indicators
مولفه ۱- توانمندی‌های شناختی Cognitive abilities	**0.644**	میزان اطلاعات در رابطه با شغل و حرفه خود The amount of information about one's job and career
الف- اطلاعات Information	0.687	میزان اطلاعات در رابطه با شغل و حرفه خود The amount of information about one's job and career
ب- دانش Knowledge	0.635	میزان آشنایی با رایانه Computer skills
ج- مهارت‌های فنی و حرفه‌ای Technical and professional skills	0.678	میزان بکارگیری مهارت‌ها در انجام شغل و حرفه The amount of skills used in the job and profession
د- تخصص Specialty	0.579	توانایی ارائه راه حل برای چالش‌های مرتبط با شغل Ability to provide solutions to job-related challenges
مولفه ۲- توانمندی‌های فراشناختی Metacognitive abilities	**0.692**	میزان آگاهی از نقاط قوت و ضعف در رابطه با دانش، عقاید و افکار خود Awareness of one's strengths and weaknesses in relation to one's knowledge, beliefs and thoughts
مولفه ۳- توانمندی‌های غیرشناختی Non- cognitive abilities	**0.725**	پذیرش مسئولیت عملکرد شخصی Accept responsibility for personal performance
شاخص کل عوامل Index of all factors	**0.664**	پذیرش مسئولیت عملکرد شخصی Accept responsibility for personal performance

ماخذ: یافته‌های پژوهش
Source: Study findings

بالاترین سطح توانمندی در این شرکت مربوط به توانمندی‌های غیرشناختی است. همچنین پاسخ دهندگان میزان "پذیرش مسئولیت عملکرد شخصی" را در این شرکت بسیار زیاد و بیشتر از تمامی معیارهای سرمایه انسانی در این شرکت پیش‌بینی کرده‌اند. از جدول ۸ جهت سنجش تاثیر مولفه‌های سرمایه انسانی بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری استفاده شده است. همانطور که در جدول مشاهده می‌شود تاثیر سرمایه انسانی بر تداوم فعالیت شرکت از نظر پاسخ دهندگان در سطح متوسط به بالایی قرار دارد. مولفه غیر شناختی، فراشناختی و در نهایت شناختی به ترتیب جایگاه اول تا سوم از نظر تاثیرگذاری بر تداوم فعالیت شرکت را دار می‌باشند.

مهم‌ترین گویه موثر بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری در مولفه **توانمندی‌های غیر شناختی**، "ایجاد هم کوشی گروهی در تامین اهداف اجتماعی و مشترک"؛ در حوزه **توانمندی‌های فراشناختی:** "میزان آگاهی از نقاط ضعف و قدرت خود در رابطه با فرآیند یادگیری" و در مولفه **توانمندی‌های شناختی**، "انگیزه برای توسعه مهارت‌ها" می‌باشد. در نهایت در پژوهش حاضر دو گویه "انگیزه برای توسعه مهارت‌ها" و "ایجاد هم‌کوشی گروهی در تامین اهداف اجتماعی (مهارت‌های کار گروهی)" بیشترین تاثیر را درحوزه سرمایه انسانی بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری از دیدگاه پاسخ دهندگان داشته‌اند.

در همین راستا نتایج تحقیق تقوی و محمدی (۳۹) حاکی از آن است که رشد سطح سواد در بزرگسالان و نیز رشد متوسط سال‌های تحصیل نیروی کار، تاثیر مثبت و معناداری روی رشد تولید ناخالص داخلی داشته است. نادری و همکاران (۳۱) نیز دریافتند که در شعب شرکت بیمه آسیا بین سرمایه انسانی و مؤلفه‌های آن- دانش و تخصص و مهارت- با میزان سود، فروش، درآمد و رضایت مشتریان (به‌استثناء مهارت با درآمد) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

جدول ۸- تاثیر سرمایه انسانی بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری

Table 8- The impact of human capital on the continuation of Khazri agricultural corporation activity

مولفه‌ها Factors	میزان شاخص Index value	مهم‌ترین گویه‌ها The most important indicators
مولفه ۱- توانمندی‌های شناختی Cognitive abilities	0.695	انگیزه برای توسعه مهارت‌ها Motivation to develop skills
الف- اطلاعات Information	0.720	اطلاعات در رابطه با شغل و حرفه، اهداف و رسالت‌های سازمان، علاقه به تسهیم اطلاعات با همکاران Information about the job and career, goals and missions of the organization, interest in sharing information with colleagues
ب- دانش Knowledge	0.669	انگیزه، علاقه و تخصیص وقت به مطالعه و کسب دانش جدید، میزان آشنایی با یارانه Motivation, interest and time allocation to study and acquire new knowledge, familiarity with subsidies
ج- مهارت‌های فنی و حرفه‌ای Technical and professional skills	0.733	انگیزه برای توسعه مهارت‌ها Motivation to develop skills
د- تخصص Specialty	0.661	کاربرد تخصص در شغل و محیط کار، ارزیابی دقیق و سریع چالش‌ها، ارائه راه حل برای آن‌ها Application of expertise in work and work environment, accurate and fast assessment of challenges, providing solutions for them
مولفه ۲- توانمندی‌های فراشناختی Metacognitive abilities	0.698	آگاهی از نقاط ضعف و قدرت خود در رابطه با فرآیند یادگیری Awareness of your weaknesses and strengths in relation to the learning process
مولفه ۳- توانمندی‌های غیرشناختی Non- cognitive abilities	0.719	هم کوشی گروهی در تامین اهداف اجتماعی مشترک (مهارت های کار گروهی)، پذیرش مسئولیت عملکرد شخصی Group collaboration in the provision of shared social goals (group work skills), acceptance of personal responsibility
شاخص کل عوامل Index of all factors	0.698	انگیزه برای توسعه مهارت‌ها، مهارت‌های کار گروهی Motivation to develop skills, teamwork skills

ماخذ: یافته‌های پژوهش

Source: Study findings

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

نظر به نقش اثرگذار شرکت‌های سهامی زراعی در تامین معیشت و اشتغال جوامع روستایی، مطالعه حاضر به منظور بررسی عوامل موثر بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری انجام شد. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد عوامل زیربنایی، اقتصادی و مزیت رقابتی به ترتیب مهم‌ترین نقش را در مکان‌یابی و تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری دارا می‌باشند. عوامل فرهنگی و اجتماعی و عوامل سیاسی نیز به ترتیب در جایگاه چهارم و پنجم تاثیرگذار بر مکان‌یابی و تداوم فعالیت شرکت قرار گرفتند. معیارهای "در دسترس بودن منابع پایه، در دسترس بودن نیروی کار، اشتغال اکثریت افراد بومی به شغل کشاورزی و داشتن تجربه، ظرفیت افزایش تولید" تاثیرگذار ترین معیارهای مکان یابی بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری محسوب می‌شوند.

مکان‌یابی محل مناسب برای استقرار صنایع می‌تواند علاوه بر فواید اقتصادی، اثرات نابهنجاری که این کاربری می‌تواند بر محیط داشته باشد را تقلیل و کاهش دهد. از این‌رو لازم است برنامه‌ریزان و صاحبان کسب و کار قبل از احداث شهرک‌های صنعتی موارد طرح شده را مورد توجه قرار دهند.

یافته‌ها نشان داد که سرمایه اجتماعی در این شرکت به سطح قابل قبولی رسیده است. این سطح از سرمایه اجتماعی می‌تواند با تاثیر بر تبادل اطلاعات و انتقال دانش ضمنی و صریح موجب گسترش ابداعات و در نهایت عمده پیشرفت‌های اقتصادی شود. از این رو تاثیر سرمایه اجتماعی بر تداوم فعالیت شرکت نیز در سطح بالایی قرار دارد. نظر به اینکه شرکت در زمینه عنصر ساختاری که نشانگر ساختارمند بودن ارتباطات کاری است تلاش و توجه کمتری نسبت به سایر عناصر داشته است، بنابراین پیشنهاد می‌شود اقداماتی در جهت طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی در حوزه بهبود ارتباطات بین واحدهای سازمانی و ارتباطات بین مدیران و کارکنان انجام شود. چنانچه سازمان‌ها بخواهند از طریق تقویت سرمایه اجتماعی گامی در جهت تدوام فعالیت کسب وکار خود داشته باشند، در ابتدا مدیران سازمان‌ها باید با اتخاذ تدابیر لازم اعضای سازمان را به انتقال آموخته‌های جدید خود به یکدیگر، ترکیب اطلاعات و ایده‌ها به هنگام تصمیم‌گیری، گفتگو به شیوه سالم و سازنده هنگام بروز مشکل و کمک به یکدیگر در امور مختلف ترغیب کنند. در حوزه عملی نیز اقداماتی از جمله

آموزش ارتباطات اثر بخش، بهبود فرآیند ارتباطات بین کارکنان و همچنین بین کارکنان و مدیران، برگزاری جلسات و نشست‌ها در جوی کاملا دوستانه و صمیمی به منظور ایجاد روابط رو در رو، استفاده از زبان و تجربیات مشترک، ایجاد فرصت‌هایی جهت افزایش روحیه کارگروهی و تیمی بین کارکنان پیشنهاد می‌شود. همچنین از آنجایی که وجود اهداف و ارزش‌های مشترک بین کارکنان یکی از تاثیرگذارترین عوامل بر تداوم فعالیت این شرکت شناخته شده است، اقداماتی از جمله نهادینه کردن چشم‌انداز ها، رسالت و اهداف سازمان از طریق مشارکت کارکنان در خلق آن‌ها و یادآوری مکرر آن‌ها، در این حوزه مفید واقع خواهد شد.

سرمایه انسانی نیز در این شرکت از سطح مطلوبی برخوردار است. نتایج این مطالعه در حوزه سرمایه انسانی نشان از اهمیت بسزای عواملی چون بهبود سطح اطلاعات کارکنان در رابطه با شغل، مدیران و مسئولان ذیربط، و همچنین انگیزه و علاقه به کسب اطلاعات و دانش جدید و تسهیم آن با سایر همکاران در تداوم فعالیت این شرکت دارد. از این رو سرمایه‌گذاری در آموزش‌های رسمی و سازمان‌یافته و تشویق و ترغیب کارکنان جهت دستیابی به دانش روز با استفاده از شیوه‌هایی همچون تهیه برنامه غنی‌سازی و توسعه شغلی و هچنین مسیرهای شغلی و جدول جانشینی برای مشاغل سازمان، در جهت حفظ و پایداری کارکنان مهم است. نظر به نقش اثرگذار معیار "اطلاعات کارکنان از اهداف و رسالت‌های سازمان و مشارکت گروهی جهت تامین آن‌ها" بر تداوم فعالیت شرکت، اعمال برنامه مدیریت مشارکتی و به کارگیری سیستم ارائه پیشنهادات در سازمان بعنوان یکی از مناسب‌ترین، مطمئن‌ترین و قابل دسترس‌ترین برنامه‌های مشارکت ضروری می‌نماید.

در نهایت ترتیب اثرگذاری سازه‌های اصلی پژوهش بر تداوم فعالیت شرکت سهامی زراعی خضری به این صورت می‌باشد: سرمایه اجتماعی، سیستم مکان‌یابی و سرمایه انسانی. قابل ذکر است که علی‌رغم اولویت‌بندی عوامل جهت فهم بیشتر، بهبود هر یک از این عوامل به نوبه خود تاثیر شایانی بر تداوم فعالیت سازمان‌ها خواهد داشت. بنابراین به برنامه ریزان و صاحبان کسب و کار توصیه می‌شود جهت موفقیت و تداوم فعالیت کسب و کار خود توجه لازم را به موارد مطرح شده داشته باشند. بررسی سایر عوامل موثر بر تداوم فعالیت کسب و کار ها، می‌تواند موضوع تحقیقات آتی قرار گیرد.

منابع

1. Afrasiabi M., Arjmand A., and Dastpak R. 2017. Locating industrial estates by AHP method. In presentation at the Third international conference on "civil, architecture and structures, Norway, Norwegian Institute for Research, Science and Technology Research". (In Persian with English abstract)
2. Accolla A., and Garini F. 2018. The business opportunity of longevity BT- Advances in design for inclusion. Springer International Publishing, Cham. pp. 45–59.
3. Andalib A., Behdani M., and Zeraatkar Z. 2015. Investigation and prioritization of factors affecting the location of special economic zones by sustainable development indicators approach (case study: South Khorasan province). Presentation at "International Conference on Civil Engineering and Urban Infrastructure". (In Persian with English abstract)
4. Awujoola A. 2014. Socio-econimic analysis of factors influencing the longevity of a rural business: A case study of bourgault industries limited, St. Brieux, Saskatchewan, Canada (Doctoral dissertation, University of Saskatchewan).
5. Buss T.F., and Lin X. 1990. Business survival in rural America: A three state study. Growth and Change 21(3): 1-8.
6. Casson M., and Giust M.D. 2007. Entrepreneurship and social capital: Analysing the impact of social networks on entrepreneurial activity from a rational action perspective. International Small Business Journal 25(3): 220-244.
7. Chan Y. 2011. Analytics and spatial information technology: Retrospect and prospects. In location theory and decision analysis. p. 363-409. Springer, Berlin, Heidelberg.
8. Chiara R., and Paola C. 2020. The contribution of digitalisation to business longevity from a competitiveness perspective. TQM J.
9. Dadvar Khani F., Malekan A., Azmi A., and Ahmadi R. 2013. Comparative study of social capital on rural development upgrade (Case Study: Godvin rural district, Kangavar county). Journal of Spatial Planning 3(3): 125-144. (In Persian with English abstract)
10. Fal Soleiman M., and Hajipour M. 2013. Economic and social impacts of agricultural joint Stock companies (Example: Sahelabad agricultural joint stock company in Nehbandan). Geographical Studies of Dry Areas 3(9): 47-66. (In Persian)
11. Farahani H., Rasouli Nia Z., and Asdgy Sraskanrvd Z. 2014. The factors of effective on growth of entrepreneurship in rural areas Case: Jaber Ansar District Abdanan. Journal Space Economy & Rural Developmen 3(9): 1-16. (In Persian with English abstract)

12. Farghani A., Sharif Yazdi M., and Akhondi A. 2009. Locating industrial and service centers with an applied approach, University Jihad Publications, Sharif University of Technology. (In Persian with English abstract)
13. Fernández I., and Ruiz M.C. 2009. Descriptive model and evaluation system to locate sustainable industrial areas. Journal of Cleaner Production 17(1): 87-100.
14. Ghaedi M., Madhoshi M., and Rasekhi S. 2017. Envestigating the effect of macroeconomic variables on the survival of manufacturing companies using a hazard function. Modern Researches in Decision Making 2(2): 217-232. (In Persian with English abstract)
15. Ghiasi Nodoushan S., and Aminolraya A. 2016. Investigating the effects of social and intellectual capital on productivity of human resources. Management Studies in Development & Evolution 25(80): 183-209. (In Persian)
16. Ghodsi F. 2012. Investigating the factors affecting the sustainability of small and medium businesses (case study of Zahedan city). Master of Science Degree in Business Transformation Management, University of Sistan and Baluchestan. (In Persian)
17. GolMohammadi F., Nezhad Hosseini M., and Bakhshi Jahromi A. 2016. Investigating the role of agricultural enterprises on the economic and social status of shareholders and regional sustainable development (case study: Khezri ghaenat agricultural company), Presentation at Second "National Conference on Development Challenges and Solutions", Kahnuj, Islamic Azad University of Kahnuj. (In Persian)
18. Hamzeh-Kalkenari H., Gorbani M., Shahnoushi N., and Varidi M. 2015. Investigating the behavioral patterns regarding the adoption of HACCP system in food industry: Khorasan Razavi province. Agricultural Economics 9(3): 15-36. (In Persian with English abstract)
19. Hoover E.M., and Giarratani F. 1999. Individual location decisions. An introduction to regional economics. West Virginia University. Regional Research Institute.
20. Ismailian A.R. 2004. Survey of industrial estates in Isfahan province. Economic Journal 29: 35-60. (In Persian with English abstract)
21. Jungthirapanich C., and Benjamin C.O. 1995. A knowledge-based decision support system for locating a manufacturing facility. IIE transactions 27(6): 789-799.
22. Khalesi B. 2009. Investigation of locations of industrial towns in Iran case: Iran Khodro industrial town in Takestan. M.Sc., Tarbiat Modarres University, Tehran. (In Persian with English abstract)
23. Lahsaei Zadeh A. 2001. Sociology of development. First Edition. Payam Noor Publications, Tehran, Iran. (In Persian)
24. Leana C.R., and Van Buren H.J. 1999. Organizational social capital and employment practices. Academy of Management Review 24(3): 538-555.
25. Maghsoudi T. 2017. Identifying factors affecting the sustainability of micro-businesses in the agricultural sector in Khuzestan province. Agricultural Extension and Education Research 2(10): 11-20. (In Persian with English abstract)
26. Mazzarol T., and Choo S. 2003. A study of the factors influencing the operating location decisions of small firms. Property Management Journal 21(2): 190-208.
27. Mohammadi Mozafari Z. 2005. Investigation of Fars province industrial towns performance and development executive solutions. Economic Journal 39: 45-60. (In Persian)
28. Mollashahi Gh., Zarifian Sh., and Sarani V. 2016. Factors affecting success of Small and medium enterprises of agricultural and horticultural of Zabol city. Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research 46(4): 737-748. (In Persian with English abstract)
29. Montazeri M., Pasndipour N., and Alirezaei A. 2017. Investigating the effect of social capital on organizational entrepreneurship (Case study: small and medium –size businesses). Social Capital Management 3(4): 583-605. (In Persian with English abstract)
30. Motiei Langroudi H., Rezvani M.R., Noorbakhsh M., and Akbarpour M. 2015. Explaining suitable strategies to non-migration population in rural settlements: Case study of Solok rural district Hashtroud Township. Journal of Geography and Planning 19(52): 303-322. (In Persian with English abstract)
31. Naderi A., Heidari Kebriti T., and Amiri A. 2016. Relationship between Human Capital and Organizational Performance: The Case of Asia Insurance Company. Quarterly of Research on Educational Leadership & Management 2(5): 1-30. (In Persian)
32. Nahapiet J., and Ghoshal S. 1998. Social capital, intellectual capital, and the organizational advantage. Academy of Management Review 23(2): 242-266.
33. Nasrollahi Z., and Salehi F. 2012. Criteria of eco-industrial park location and their prioritization with using fuzzy AHP and triangular fuzzy number. Quarterly Journal of Economic Growth and Development Research 2(7): 51-66. (In Persian)
34. Porter M.E. 2000. Location, competition, and economic development: Local clusters in a global economy. Economic Development Quarterly 14(1): 15-34.
35. Sarikhani N. 2006. Agribusinesses in recovery. Jihad Monthly, 25: 43-50. (In Persian)
36. Schiffer M., and Weder B. 2001. Firm size and the business environment: Worldwide survey results. The World

Bank.
37. Schultz T.W. 1961. Investment in human capital. The American Economic Review 1-17.
38. Shahpasand M.R., Savari M., and Sarani V. 2017. The impact of social capital on the quality of life for farmers in Divandarreh County. Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research 48(3): 431-441. (In Persian with English abstract)
39. Taghavi M., and Mohammadi H. 2006. The effect of human capital on economic growth: Case of Iran. Journal of Economic Research 6(22): 15-43. (In Persian)
40. Vogiatzakis I., Mannion A.M., and Pungetti G. 2008. Introduction to the Mediterranean Island landscapes. In Mediterranean Island Landscapes 3-14
41. Zabihi Lahromi A. 2011 Processes and mechanisms to create and maintain sustainable competitive advantage. Second International Conference on Financial Services Marketing. (In Persian with English abstract)

Journal of Agricultural Economics and Development
Vol. 35, No. 1, Spring 2021, p. 15-30

نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی
جلد ۳۵، شماره ۱، بهار ۱۴۰۰، ص. ۳۰-۱۵

Investigation of the Impact of Location, Social Capital and Human Capital Theories on the Continuity of Agribusiness Corporations (Case Study: Khezri Agribusiness Corporation in Qaen Township)

M. Davari Torshizi[1]- M. Ghorbani[2*]– M. Daneshvar Kakhki[3]
Received: 13-06-2020
Accepted: 07-04-2021

Introduction: Almost all rural communities in Iran are exclusively engaged with agriculture, therefore farming remains the largest source of income for them. Agriculture can be a major driver of growth for the Iranian economy. Therefore, increasing factor productivity in the agricultural sector is essential and by growing population rate, the need to invent more productive systems is highlighted. In this regards, smallholder agriculture, which is marked by low productivity should be transformed into agribusiness corporations which could foster the income and productivity of enterprises. Regarding the effective role of agribusiness corporations in enhancing agricultural productivity, and providing livelihoods and employment in rural communities, this study aimed at investigating the impact of location decision, social and human capital factors on the longevity of an agribusiness corporation called Khezri Agribusiness Corporation located in Khezri Township from Sothern Khorasan province. The reason for choosing Khezri Corporation as the case study was that according to surveys, this corporation has been one of the most successful agricultural associations for many years and has been able to create job opportunities to stop migration towards big cities. To the best of our knowledge, this paper is the first attempt to expendably investigate the factors affecting the continuity of an agribusiness corporation in Iran.

Materials and Methods: In order to achieve the objectives of the research, a well-structured questionnaire has been designed according to the literature review and using the opinions of university professors and experts of Khezri Agricultural Corporation. In this study, location factors, social capital and human capital are three main structures that are assessed by providing the information extracted from the questionnaire, and then, the impact of each structure on the continuity of the corporation's activity has been investigated based on indexing method. Each of the structures consists of different dimensions, and each dimension is measured by a number of items or questions using a Likert spectrum. Simple random sampling procedure was used to obtain the size of sample. At the end, the sample size was estimated at 45. Applying a systematic random sampling technique, the respondents were selected and the final questionnaire was distributed among them. At the primary analysis, 15 questionnaires were excluded from the analysis due to the large size of missing information. A total of 30 questionnaires were selected for further analysis. It is worth noting that in most cases, the questionnaires were tried to be completed in the form of interviews to increase the accuracy of the work.

Results and Discussion: Study findings suggest that location, social and human capital factors are at a high level of importance in the studied corporation. From the viewpoint of respondents, social capital had the greatest impact on the longevity of the corporation, followed by location and human capital. Furthermore, the communication dimension in social capital, the infrastructure factors in the location decision and the non-cognitive abilities in the human capital have been identified as the most influential components on the longevity of Khezri Agricultural Company's activities. Among the infrastructural factors, the criterion of "existence of basic resources" such as water wells, aqueducts, qanats, underground aquifers, etc. is the most effective criterion. According to 93.3% of respondents, this factor has a moderate to high impact on the corporation's location.

Conclusion: We recommend effective communication and planning in improvement of communication between organizational units and communication between managers and employees needs to be strengthened. Internalization of the organization's vision, mission, and goals, implementing a goal-based management plan, and applying the suggestion system in the organization and investing in formal and organized training are recommended as well to sustain the agribusiness corporations. It must be noted that given that the findings of this study are largely in line with the research background, its recommendations are expected to be applicable to the other agricultural business corporations in Iran. In addition, as we formerly discussed in the introduction of

1, 2 and 3- M.Sc Graduated of and Professors, Faculty of Agricultural Economics, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, respectively.
(*- Corresponding Author Email: Ghorbani@um.ac.ir)
DOI: 10.22067/jead.2021.17786.0

this paper, despite the benefits of agricultural corporations, few of these companies are currently active in the country. Therefore, analysis of factors affecting farmers' decision to be involved in establishing agribusiness corporations should be the subject of future research.

Keywords: Agribusiness, Human capital, Longevity of Activity, Location decision, Social capital, South Khorasan province